

Ministeriets Side kan træffes Foranstaltninger til, at de Forhold blive bedre oplyste, som Klagerne berøre, end det kan ske fra Klagerens ensidige Standpunkt. Men paa den anden Side maa det ogsaa indrømmes, at en Klage paa 24 Sider med saa mange forskjellige Ankeposter, som omfatter baade en Tid af mange Aar, og med Hensyn til Rummet tager en stor Del af Kredsen, ja, maaske den hele med, ikke kan affattes i ganske kort Tid. Jeg skal yderligere tilføie, at den forrige Klage, der langtfra var saa omfattende, var indkommen til Ministeriet saa Dage, inden Thinget traadte sammen, saa at Ministeriet heller ikke havde kunnet foretage Noget i Sagen, men forelaagde Klagen uden Oplysninger for Thinget. Det er Noget, vi oftere have maattet finde os i, om vi end maa beklage det. Flere af Ankepunkterne, maaske mange — jeg tør ikke have nogen bestemt Mening i saa Henseende — ere meget alvorlige, om de end maaske senere kunne vise sig at være ugrundede, og der er nævnt bestemte Navne, der er Kjendsgjerninger at holde sig til, som let maa kunne undersøges. At denne Klage skulde være saa løs, som mange andre Klager have været, kan jeg paa ingen Maade indrømme. Den gaar jo, som Thinget vil have hørt, ud paa meget stærke Anker af den største Betydning og af saa alvorligt et Indhold som vel muligt, nemlig at der skulde være anvendt, hvad der grændser til Bestikkelse, Trusler om Vold, ja selv Vold, og at der i det Hele har været forsøgt paa at bringe Valgerne til at stemme imod deres Overbevisning af uadvortes Grunde. Det kan være meget muligt, at en nærmere Undersøgelse vil vise, at alt dette er ugrundet, men det forekommer mig ogsaa, at Thinget ligesom stylder sin egen Frihed, at det faar Leilighed til at undersøge dette Forhold derved, at Klagen kommer til at ligge fremme til Østersyn, saa Møblemærne kunne dømmes om den efter selvstændig Overveielse. Jeg anser det for et Fortrin, at det er selve den faldne Kandidat, som har afgivet Klagen, thi derved have vi en kjendt Mand at holde os til og en, der som offentlig Mand maa vide, hvilket Ansvar han derved paadrager sig. Det staar for mig efter at have hørt Klagen oplæst — den omfatter langt flere Punkter end dem, som den ærede Ordfører nu kunde fremstille for Thinget — som om det ingenlunde er sikkert, at hvad der er sket i de foregaaende Aar ved de tidligere Valg, aldeles ikke skulde have haat Indflydelse paa, hvad der er sket ved denne Leilighed. Det synes mig klart, at naar man har oplevet, at Trusler, efter at tidligere Valg har fundet Sted, ere blevne til Virkelighed, f. Ex. derved, at Folk ere blevne satte ud af deres Huse, fordi de have stemt paa den Kandidat, som Godsseieren ikke ønskede valgt, maa man indrømme Muligheden af, at saadanne Trusler kunne øve endnu større Virkning ogsaa

ved senere Valg. Af hvad der en Gang er sket ustruffet, kan man jo nemlig slutte sig til, hvad der vil kunne gjertages. Det maa ogsaa erkjendes for muligt, at selv om det kun er mod et mindre Antal, at saadanne Trusler have været anvendte, ville de kunne faa Indflydelse i langt større Kredse. Jeg siger ikke, at Sagen forholder sig saaledes i dette Tilfælde, eller at nærmere Undersøgelse maa føre til, at Valget bliver forkastet, men jeg ansører det kun som Muligheder, der vise, at Sagen trænger til en nærmere Overveielse, end der kan ske enten i Afdelingen eller her i Salen, naar man blot har hørt Hovedpunkterne i Klagen. Det staar fremdeles for mig efter det Indtryk, jeg har faaet ved Oplæsningen, men maaske med Urette, som om der er Mulighed for, at man her kunde være kommet ind paa en Vej, der fører bort fra, hvad vi maa anse for ønskeligt for Udviklingen af vore Valg, kunde være kommet ind paa en Ophidselse af Valgerne, der er steget Aar for Aar, ved Indførelsen af Optog med Faner og Smædviser og derefter med Bespisning og Beskjænkning. Hvis dette fra den anden Side fremtælder noget Tilsvarende, vil det jo føre til lignende Tilstande som dem, man kjender i England og Nordamerika, men som man dog vist maaske at se vort Land forstaaet for. Det er end ogsaa blevet paastaet, at der har været Embedsmænd, ja selv Politimestre, der har staaet i Spidsen for Valgophidselsen, saa det kunde faae Udseende af, som vilde vi i vort Land, ligesom det er sket i Frankrig, opstille officielle Kandidater og derved udsætte os for alle de Ulemper, dette fører med sig. Det har ganske vist ikke været Grundlovens eller Valglovens Mening, og efterat man har set, at det Land, hvor det hører hjemme, har fundet sig i den Grad brøstholdent derved, at det saa seldstændig har forladt det, som sket er, vilde det dog være forunderligt, om vi nu vilde slaa ind paa en lignende Vej. Skulde Klagen give Grund til at frygte noget Saadant, var det dog naturligt, at man kunde ønske at tage den under nærmere Overveielse og at prøve, om der ikke her var Noget at gjøre for at forhindre en videre Udvikling i den Retning af vore Valg. Man henviser saa til, at saa an en Undersøgelse kunde ske bagefter, men for det Første er det, som sagt, ingenlunde saa givet, at det, der er paaanket, ikke kunde have øvet en afgjørende Indflydelse paa selve Valget, at jeg kunde finde det rigtig enten selv allerede nu at stemme for en Godkjendelse eller at opfordre Andre til at gjøre det; og dernæst er der ogsaa tidligere Tilfælde netop fra denne Valgkreds, som kunde bringe til foreløbig at udsætte Godkjendelsen. Vi have nemlig i et Udvalg i Anledning af Klager fra denne Valgkreds for flere Aar siden gjort Indstilling til Regjeringen om at faae en Undersøgelse om formentlige der foregaaende